

عنوان مقاله:

شیوه قزلباش مکتب شیراز

محل انتشار:

فصلنامه رهپویه هنرهای صناعی، دوره 2، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسنده:

یعقوب آزند - استاد گروه مطالعات عالی هنر دانشکده هنر دانشگاه سوره، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

شیوه صفوی مکتب شیراز تابعی از جریان های هنری پایتخت صفویان در تبریز، قزوین و اصفهان بود. این شیوه که می توان بدان شیوه قزلباشی مکتب شیراز اطلاق کرد، اندکی پس از استقرار امیران طایفه ذوالقدر در فارس پدید آمد و هنرمندی چون قاسم بن علی (ملک قاسم شیرازی) در پدیداری آن سهمی در خور داشت و همو بود که ویژگی های شیوه قزلباشی پایتخت صفویان را در نسخه نگاره های شیراز وارد کرد و هنرمندان دیگر به تبعیت از او، این شیوه را ادامه دادند و آن را جایگزین شیوه ترکمانی مکتب شیراز کردند. تاکید بر عناصر معماری، حضور جامه های صفوی و از جمله تاج حیدری پیکره ها، ورود جلو ه هایی از زندگی روزمره مردم که بازتابی از مشارکت مردم در آداب و سنن مذهبی و اجتماعی عصر صفوی بود، وجود تذهیبی پرمایه به ویژه در سرلوح ها و بخش های تزئینی نسخه ها و حواشی و تشعیرهای غنی از خصوصیات شیوه صفوی مکتب شیراز بود. بیشتر نسخه ها را شاهنامه فردوسی، خمسه نظامی، یوسف و زلیخای جامی، ظفرنامه علی یزدی، کلیات سعدی، دیوان حافظ و در نیمه دوم قرن دهم هجری نسخه های مجالس العشاق در برمی گرفت. انتخاب این نسخه ها با توجه به تحولات هنری پایتخت صورت می گرفت. مثلا با کناره گیری شاه طهماسب از حمایت هنری و پرداختن به امور مذهبی و اخلاقی، در شیراز کتاب آرابی نسخه های مجالس العشاق که متنی عارفانه و اخلاقی بود، رواج یافت. به نظر می رسد که امیران طایفه ذوالقدر چندان علاقه ای به حمایت هنری نشان ندادند چون نامی از آنها در کتابت نسخه ها دیده نمی شود. در این مقاله، شکل گیری و فراز و فرود شیوه صفوی مکتب شیراز فحص می شود و عوامل پدیدآور آن از نسخه نگاره ها تا مذهبان، نقاشان و کاتبان با روش توصیفی و تحلیلی که برآمده از روش استقرایی است، تتبع شده است.

کلمات کلیدی:

نقاشی ایرانی، دوره صفوی، مکتب شیراز، شیوه قزلباشی، روزبهان شیرازی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1744800>

